

ra den evangelisk-lutherska kyrkan i landet, för det mesta angå skolangelägenheterna samt äfven i afseende å de förra till största delen torde utgöras af beföringsfrågor. Vi hafva endast åsyftat att påpeka det ovanliga i den omnämnda omständigheten. Red.

Till Red. af H:fors Dagblad.

— **Beträffande ny besigtning** å ångslupen Aina torde några ord försvara sin plats i Edert ärade blad.

Ångslupen Ainas maskineri har under innevarande sommar blifvit van skött af en vårdlös och supig servis. Ehuru båtens rederi antagit en ny maskinist, en åtgärd hvarför publiken bör vara detsamma tack skyldig, ansåg jag med fästadt afseende vid båtens egenskaper, äfven detsamma tarfva en revision. Att jag oombedd skulle verkställa detsamma kan väl ej vara allvarligt menadt. Klas Moring.

Nytt arbete af Charles Darwin.

I. Året efter, sedan denne för sina outtröttliga forskningar och sina vidt omfattande kunskaper med rätta så berömda och så högt uppburna vetenskapsman — man må nu för öfrigt hysa hvilka åsikter som helst om den efter honom uppkallade läran — utgaf sin "The Descent of Man" ("Menniskans härledning"), utkom i England ett nytt arbete af hans hand, hvori han tager sig den svåra uppgiften före att söka förklara sinnesrörelsernas uppkomst och uttryck hos människan äfvensom att, der så befunnits möjligt, anställa jemförelser med förhållandet i detta afseende hos djuren, framför allt de i samt tillstånd lefvande. Detta nya arbetes titel är följande: "The Expression of the Emotions in Man and Animals". Darwin behandlar i det samma frågor, som litet hvar känner till ehuru de flesta personer säkerligen föga eller intet hafva vidare reflekterat öfver dem, och hvilka böra vara af ganska mycket intresse samt med nöje läsas af hvem somhelst. Då dertill kommer, att Darwins arbeten blifvit öfverflyttade till Europas alla förnämligare språk, och att hans lära gifvit anledning till uppkomsten af en hel litteratur, utgör detta ett ännu ytterligare skäl för oss att sätta våra läsare i kännedom om den engelska naturforskarens här ofvan nämnda arbete, hvilket helt visst skall ådraga sig en lika välförtjent uppmärksamhet som åtskilliga föregående af hans hand, ehuru det troligen ej röner det häftiga motstånd, som kommit t. ex. "Menniskans härledning" till del af Darwins vedersakare. Då vi nu gå att meddela en sammanträngd framställning af innehållet i "The Expression etc." äro vi de första att erkänna, det ett sådant företag är förknippadt med icke ringa svårigheter, och att vår framställning icke gör anspråk på att vara något annat än ett omnämmande af de viktigaste momenten i Darwins arbete, hvilket sjelft är så innehållsrikt och koncist, att det ej ens kan sättas i fråga att i ett par artiklar lemna någon fullständig och uttömmande redogörelse för det samma. Vi skola alltså åtnöja oss med att, såsom nyss sades, framhålla dess hufvudpunkter och dess resultat, till hvilka Darwin kommit.

I en temligen vidlyftig inledning uppräknar Darwin de mera framstående författare, hvilka före honom hafva skrivit om "uttrycket", och framhåller bland dessa särskildt sir C. Bell, dr Duchenne och hr Pierre Gratiolet, ur hvilkas arbeten Darwin har hemtat värdefulla upplysningar. Alla de författare, som skrivit om detta ämne, hafva — säger Darwin — varit fullkomligt öfvertygade, att de nu existerande arterna, således äfven människan, kommit till i sitt nu varande skick, hvaraf en af dessa författare dragit den slutsatsen, att "många af våra ansigtsmuskler äro blotta instrument för uttrycket och särskildt hafva erhållits för detta ändamål". Häremot invänder Darwin, att "den simpla omständigheten, att de menniskolika aporna ega samma ansigtsmuskler som vi, gör det högeligen osannolikt, att dessa muskler, då fråga är om oss, skulle tjena utslutande till att framställa uttryck, ty ingen skulle väl vilja medgifva, att aporna blifvit begäfvade med särskilda muskler endast för att frambringa sina förskräckliga grimacer". Vidare påstår samme författare, att det hos de lägre djuren icke finnes något uttryck, som ej i mer eller

mindre grad kan hänföras till deras viljehandlingar eller nödvändiga instinkter. Härpå svarar Darwin, att hundens sätt att uttrycka kärlek och ödmjukhet "icke mera kunna förklaras såsom handlingar af vilja eller instinkt än en människas strålande ögon och leende uppsyn, då hon möter en gammal vän".

Darwin å sin sida betraktar naturligtvis detta ämne ur en annan synpunkt, nämligen i samband med sin åsigt om arternas utveckling från några få, lågt stående urformer, och anser, att åtskilliga uttryck hos människan, t. ex. hårets resande vid ytterlig förskräckelse eller tändernas blottande vid häftig vrede, näppeligen kunna förklaras annat än enligt den åsigten, att människan en gång i tiden existerade i ett mycket lägre tillstånd än nu är förhållandet. "Vissa uttrycks gemensamhet hos skilda, ehuru beslägtade arter, t. ex. samma ansigtsmusklers rörelser hos människan och åtskilliga apor vid skratt, blir i någon mån begripligare, om vi tro på deras härledning från en gemensam stamfar". För den, som antager, att alla djurs byggnad och vanor blifvit gradvis utvecklade, skall frågan om uttrycket — menar Darwin — visa sig i ett nytt ljus.

För att utreda detta invecklade ämne och för att förvissa sig, i hvilken grad särskilda rörelser i dragen och olika åtbörder bilda uttryck för vissa själstillstånd, har Darwin gått till väga på flere olika sätt. För det första har han anställt noggranna iakttagelser på sina egna och andras barn, emedan människan i denna ålder ännu icke lärt sig att bemästra sina sinnesrörelser och beherska sina drag. För det andra har han samlat en mängd uppgifter om sinnessvaga och till själen sjuka personer, emedan dessa äro underkastade mycket starka lidelser och gifva dessa fritt spel. För det tredje har han begagnat sig af iakttagelser, som blifvit gjorda vid att låta elektricitet inverka på vissa muskler i en mans ansigt, hvarigenom åtskilliga uttryck frambringades. För det fjärde har Darwin genom att flitigt studera afbildningar af berömda målares och bildhuggares arbeten sökt vinna nyttiga upplysningar för sitt verk, men häraf, enligt hvad han uppgifver, dragit föga nytta, emedan "skönheten tvifvelsutan är hufvuduppgiften i konstverk, och starkt sammandragna ansigtsmuskler förstöra skönheten". För det femte ansåg Darwin det vara af största vikt att förvissa sig, huruvida samma uttryck och åtbörder äro vanliga bland alla menniskoracer, särskildt bland dem, som pläga endast litet umgänge med europeer. "Om samma rörelser i dragen eller hos kroppen äro uttryck för samma sinnesrörelser hos åtskilliga menniskoracer, kunna vi med mycken sannolikhet sluta, att sådana uttryck äro verkliga, d. v. s. medfödda eller instinktmässiga. Konventionella uttryck eller åtbörder, hvilka af individen förvärfvats i en tidig lefnadsålder, skulle sannolikt hafva blifvit olika hos skilda racer, såsom händelsen är med deras språk". För att skaffa sig visshet härom kringstakade Darwin år 1867 åtskilliga härpå syftande frågor och erhöi på dem fyrtiosex svar från de mest skilda stäl- len på jorden. För det sjette och sista har han aktgiffvit på åtskilliga passioners uttryckande hos några bland de allmänna djuren, en sak, hvilken han anser vara af största vikt, alldenstund den "lemnar säraste grunden till förallmänligandet af orsakerna eller ursprunget till de olika uttrycksfulla rörelserna". Då man anställer iakttagelser på djur, bedrages man icke så lätt af sin inbillning, som då fråga är om människan, hos hvilken man — säger Darwin i sammanhang härmed — lätteligen inbillar sig se den rörelse, som man af omständigheternas beskaffenhet har anledning att vänta. Hos djuren kan man deremot vara förvissad, att deras uttryck icke äro konventionella.

De af människan och djuren under inverkan af olika själsrörelser och förnimmelser ofrivilligt använda uttrycken och åtbörderna anser Darwin kunna till största delen tolkas enligt trenne principer, medelst hvilka han anser sig hafva på tillfredsställande sätt förklarat så många uttryck, "attsannolikt alla skola hädan efterbeflunesskomma undersamma eller nära beslägtade afdelningar". Dessa trenne principer äro följande: 1:o att nyttiga vanor äro i bördes förbundna, 2:o motsatsens eller antithesens princip och 3:o att vissa handlingar härflyta från nervsystemets beskaffenhet samt äro oberoende af viljan och till en viss grad äfven af vanan.

Låt oss nu i största korthet redogöra för dessa trenne principer, hvilka ligga till grund för Darwins hela åskådningssätt och hans framställning af uttrycken för de olika sinnesrörelserna och förnimmelserna. (S. D.)

Hvarjehanda.

— **Ödet ville det.** En amerikansk tidning berättar följande romantiska historia: En ung dam i Berlin blef kort före utbrottet af fransk-tyska kriget förlovad med en ung man, hvilken var nog olyckligt lottad att nödgas tjäna sin värnpligt under kriget och derför måste lemna sin nyfunna skatt för att följa de preussiska fanorna. Stor var deras smärta och högtidliga de löften om evig trohet, som de utbytte i afskedets bittra stund. Han reste, men den stackars berlinerskan hörde ej något från sin älskade, hvilken hon — ehuru någon underrättelse derom ej inlupit — trodde hafva stupat. Då den första sorgen var förbi, började den unga damen längta efter en ersättning för sin förlorade lycka, och emedan kriget borttryckt så många unga män i hennes fädernesland, föll hon på den idé att skriva till en äktenskapsbyrå i Bissel. Hon erhöi snart svar från byrån, som sände henne ett fotografiporträtt af en äktenskapskandidat, hvilken — man föreställer sig den unga damens förskräckelse och förvåning — ej var någon annan än hennes fästman. Han hade nämligen blifvit tillfångatagen vid Würtz, men hade sedermera flytt till Belgien, der han fått en särdeles förnämlig anställning vid ett större handelshus. Han trufdes här så väl, att han glömde sin flamma i Tyskland. Det kom nu till en förklaring pr posto mellan de älskande, hvilka ej kunde annat än förnya en förbindelse, som ödet så underbart beskyddat. Han reste till Tyskland för att hemta sin forna fäst mö, hvarest der höllo bröllop och man bör tro, att deras förra, ömsesidiga obeständighet ej skall förmörka deras äktenskapliga himmel.

— **Samvetsgramn gäldenär.** För omkring 3 år sedan, den 27 november 1870, blef en skeppstimmerman inkallad till poliskammaren i Göteborg för det han den 15 s. m. hade under inftyelsen af en liten florslufva varit särdeles lifvad vid kryssningen till sin bostad, utan att han dock på något förfargelseväckande sätt väckt uppeende. Då målet vid poliskammaren förekom till behandling, hade dock vår man lemnat orten och afseglat med en ostindiefarare, på hvilken han var inmönstrad. Under så fatta omständigheter var naturligtvis intet vidare att åtgöra vid saken, den samma föll i glömska och hade väl aldrig mera blifvit påtänkt, om ej mannen i fråga sjelmant inställt sig för att betala de böter, till hvilka han gjort sig försvunnen. I dagarne återkommen från sin långa resa var det nämligen vår mans första åtgärd att höra åt i polisen huruledes han der stod till baks; han inställde sig för sådant ändamål i polisvakten, presenterade sig såsom gäldenär på stället och fick uppgift på huru stort hans debet var, hvarest han kontant erlade beloppet samt förnöjd aflägsnade sig efter att sålunda hafva fullgjort sin "plikt". (G. P.)

Innehållsförteckning 1873.

N:o 174. Folkupplysningsföreningen. — Borgå. — Bibelsällskapet i Wiborg. — Petersb. kommersbank. — Tammerfors. — Björneborg. — Konsten på Wienerutställningen. — Upsala universitet. — Skalden Ibsen. — Har konung Erik XIV dött af förgift? — Brudmarschen.

N:o 175. Folkupplysningsföreningen. III. — Fälttåget mot Kivi. — Årsvesten i Uleåborg. — Finska konsten i Piburg. — Borgå-Kervo banan. — Kuortane. — Nya hyrskattaxan. — Petter den store. — Nordamerika på Wienerutställningen. — St: Gotthardsbanan.

N:o 176. Den romerska klosterfrågan. — Mål rörande gästgiveri och hälskjuksning. — Utvidgad nederlagsrätt för tullpligtiga varor. — Bogskärs fyrbåk. — Emigration. — Program för Wiborgs landbruksmöte. — Jernvägen till Österbotten. — Tekniska realskolan i Wasa. — Jyväskylä. — Kuopio. — Fångskolan i Kuopio. — Budget för folkskolorna i H:fors 1873-74.

N:o 177. Brefkort från Wien. IX. — Årsvesten i Kuopio. — Brandstodsbolaget för landet. — Dödsfall på altaret. — Förslag till nya haltpunkter vid jernvägen. — Borgå socken. — Lovisa. — Språkförhållandena vid St: Michels lyceum. — Kopporna i Helsingfors under Juni månad. — Brudmarschen.

N:o 178. Om Föreningsbankens förvaltning. — Fälttåget mot Kivi. — Wiborg — Uleåborg. — Skolspraksfrågan i do. — Program för landbruksmötet i Brahestad. — Korresp. från Willmarstrand. — Det 11:te skandinaviska naturforskaremötet i Köpenhamn. — Skeppsbyggeriet i England.

N:o 179. Landbruksmötet i Lahtis. I. — Ur Finlands kulturlif under 18:de sekle. — Vattenledningsarbetena i H:fors. — Mask å häggträn. — Funco människoskelett. — Från Norge. — Brudmarschen.

N:o 180. Landbruksmötet i Lahtis. — Från verldstställningen i Wien. — Fälttåget i Kivi. — Hangö jernvägebyggnad. — Aktiebanken i Wiborg. — Inkomsterna från Saima kanal. — Tullinkomsterna i Wiborg. — Åbo. — Wirmo. — B:borg. — Ryska sektväsendet. — Svenska studenternas sängarfärd. — Eldsvåda uppkommen genom regn.

N:o 181. Landbruksmötet i Lahtis. III. — Stälningen i Frankrike. — Ombudsman för brandstodsbolaget för landet. — Kappseglingen vid Hazalö. — Schacken af Persien besökt i Europa. — Stenkolbristen i England. — Om Aluminium. — Schackspelet. — Brudmarschen.

N:o 182. Landbruksmötet i Lahtis. IV. — Ur Finlands kulturlif under 18:de sekle. — Wasa stads handel. — Wasa. — Lotterirätttegången i Hailola. — Folkfesten i Kyrkslätt. — Kappseglingsfesten vid He